

Karta ewidencyjna obiektu grobownictwa wojennego

Gmina: **TUREK**

Nr ewidencyjny: **3027011_1**

Rodzaj obiektu ¹	Nazwa obiektu		Miejscowość
MOGIŁA ZBIOROWA	GRÓB ŻOŁNIERZY PODZIEMIA NIEPODLEGŁOŚCIOWEGO		TUREK
Zdjęcie – widok ogólny	Kategoria	okres powojenny	
	Adres województwo / powiat / gmina	WIELKOPOLSKIE / TURECKI / TUREK	
	ulica / lokalizacja opisowa	ul. Chopina, Turek	
	Właściciel / zarządca terenu / działka nr	Przedsiębiorstwo Gospodarki Komunalnej i Mieszkaniowej Sp. z o.o w Turku/ 302701_1.0004.357/6	
	Kwaterna, rząd / ewent. lokalizacja opisowa	Po prawej stronie głównej alejki prowadzącej od wejścia na cmentarz. GPS: 52°01'25.6"N 18°29'45.2"E (52.023778, 18.495889)	
	Podstawowa informacja o pochowanych	Żołnierze oddziału partyzanckiego kpt. Eugeniusza Kukolskiego ps. „Groźny”.	
	Datowanie	Grób uformowany w 1991 r.	
	Forma ochrony	GRÓB WOJENNY	
	Wymiary (szer., głęb., wys.)	10,5 m x. 7 m.	
	Material	-	

Szkie sytuacyjny		Opis obiektu i inskrypcje
		Grób ma formę niewielkiej kwatery. Po bokach wyznaczono obszar zielony. W centrum znajduje się brukowana ścieżka prowadząca do obelisku. Pomnik w formie zwykłego kamienia z przytwierdzoną tablicą inskrypcyjną, na której znajdują się informacje o pochowanych oraz przyczynie ich śmierci. Po lewej stronie obelisku brzozy krzyż. Inskrypcja na stronie 3 karty ewidencyjnej.
Stan zachowania i najważniejsze postulaty konserwatorskie	Bibliografia	Dane dot. osób pochowanych, okoliczności śmierci, pierwotnego miejsca pochówku; historia obiektu itp.
W dobrym stanie.	Ksawery Jasiak, <i>Oddział partyzancki kpt. „Groźnego” i jego żołnierze</i>, Niepodległość i Pamięć 13/1 (22), s. 117-144. Agnieszka Łuczak, <i>Gdzie pochowano żołnierzy „Groźnego”</i> [w:] Biuletyn Instytutu Pamięci Narodowej Nr 7(30) lipiec 2003, s. 36-40. <i>Smutny koniec grupy „Groźnego”</i> [w:] Przez druty, kraty i kajdany. Wspomnienia Partyzanta NSZ, Piotr Kosobudzki, Wrocław 1997. Fundacja Kwartalnika Wyklęci [http://www.listawyklętych.pl/]. <i>Antykomunistyczny oddział partyzancki Eugeniusza Kokolskiego ps „Groźny”(sierpień 1945 r. – marzec 1946 r.,[w:] Konspiracja antykomunistyczna i podziemie zbrojne w Wielkopolsce w latach 1945-1956. red. Agnieszka Łuczak, Aleksandra Pietrowicz, Poznań 2007.</i>	15 marca 1946 r. w domu Władysława Opali we wsi Czyste ukrywali się polscy partyzanci. Milicjant z Dobrej Edward Kurczewski wskazał oddziałowi KBW miejsce, w którym przebywali członkowie oddziału antykomunistycznego wraz ze swoim dowódcą Eugeniuszem Kukolskim ps. Groźny. Wszyscy poza rannym dowódcą złożyli broń. Członkowie KBW wrzucili do domu granat, który bardzo ciężko zranił „Groźnego”. Nieprzytomny został zabrany do siedziby UB, gdzie konał w męczarniach bez pomocy lekarskiej. Reszta oddziału została postawiona przez Sądem Okręgowym w Poznaniu na sesji wyjazdowej w Turku. Sześciu żołnierzy skazano na karę śmierci, a resztę na dożywocie i 15 lat więzienia. Egzekucji dokonano przez rozstrzelanie w pobliskim lesie (tzw. Zdrojek Lewych) w Wielki Czwartek 18 kwietnia 1946 r. Świadcami wykonania wyroku byli ksiądz Katrzyński i doktor Fordoński. Znając historię pochówków pomordowanych w egzekucjach Żołnierzy Podziemia Niepodległościowego dokonywanych przez UB w nieznanym miejscu, można mówić w tym wypadku o bardzo dużym szczęściu, że pogrzebani zostali w miejscu wykonania wyroku. Pozwoliło to na bezproblemowe zlokalizowanie ich grobu po 45 latach i dokonanie ekshumacji. 13 kwietnia 1991 r. odbył się uroczysty pogrzeb z honorami na cmentarzu w Turku. Miejsce spoczynku Eugeniusza Kukolskiego pozostaje nieznanne. Wykaz osób pochowanych na stronie 4 karty ewidencyjnej.
Opracowanie karty ewidencyjnej (autor, data, podpis):		13.11.2019 r. Bartosz Biegała /Aktualizacja 02.06.2020 r./

INSKRYPCJA:

POLEGŁYM PAMIEĆ
POJEDNANIE ŻYWYM
DNIA 18.04.1946 R. W TURKOWSKIM LESIE
ZOSTALI ZAMORDOWANI PRZEZ FUNKCJONARIUSZY
URZĘDU BEZPIECZEŃSTWA ŻOŁNIERZE
Z PARTYZANCKIEGO ODDZIAŁU
WALCZĄCEGO PO II – GIEJ WOJNIE ŚWIATOWEJ
O NIEPODLEGŁĄ POLSKĘ POD DOWÓDZTWE
EUGENIUSZA KOKOLKSIEGO PS. „GROŹNY”
Ś.P.

ANTONI ANTCZAK	LAT 28
ROMAN KRÓLAK	LAT 25
STANISŁAW ŁASOCHA PS. „SOKÓŁ”	LAT 24
JAN NOWAK PS. „GOŁĄB”	LAT 20
JÓZEF OLSZEWSKI PS. „RYŚ”	LAT 25
HENRYK OSTOJSKI PS „JAGODA”	LAT 25

W DNIU 13.04.1991 R. STARANIEM RODZIN
I SPOŁECZNEGO KOMITETU Z UDZIAŁEM
WŁADZ MIASTA, WOJEWÓDZTWA I LICZNYCH
ORGANIZACJI SPOŁECZNYCH W UROCZYSTYM
POGRZEBIE PRZENIESIONO PROCHY ZAMORDOWANYCH
PROSZĄ O MODLITWĘ

Imię i nazwisko pochowanego	Informacje
Antoni Antczak	ur. 9 V 1917 r., pseudonim „Wojtek”, od 26 II do 16 III 1946 r. w organizacji Niepodległość jako strzelec II grupy.
Roman Królak	ur. 22 XI 1920 r. w Glinnie pow. sieradzki, pseudonim „Grom”, służył w 28 pp. w Łodzi jako kapral. Od 3 II do 15 III 1946 r. w organizacji Niepodległość jako dowódca sekcji wartowniczej.
Stanisław Łasocha	ur. 26 X 1921 r., zamieszkały w Doruchowie, pseudonim „Sokół”, dezenter z Milicji Obywatelskiej w Dobrej, od 11 XI 1945 r. do 15 III 1946 r. w organizacji Niepodległość jako prowiantowy i kwatermistrz.
Jan Nowak	ur. 13 V 1925 r. w Niemysłowie pow. turecki, pseudonim „Gołąb”, od 25 XI 1945 r. do 5 III 1946 r. w organizacji Niepodległość jako strzelec II grupy.
Józef Olszewski	ur. 07 VI 1920 r. we wsi Wola Piekarska pow. turecki, pseudonim „Tygrys”, „Ryś”. Od października 1945 żołnierz oddziału „Groźnego”, następnie w Plutonie Leśnym AK „Błyskawica”.
Henryk Ostojki	ur. 3 III 1921 r., mieszkaniec wsi Skęczniew, pseudonim „Jagoda”, w organizacji Niepodległość od X 1945 r. w tzw. egzekutywie, strzelec II grupy.

Źródło:

Informacje o pochowanych pochodzą z publikacji autorstwa Ksawerego Jasiaka pt.: *Oddział partyzancki kpt. „Groźnego” i jego żołnierze. Niepodległość i Pamięć* 13/1 (22), 2006 r. oraz witryny internetowej *Fundacja Kwartalnika Wyklęci* [<http://www.listawyklętych.pl/katalog/olszewski-jozef-2/>].